اقدامات مورد نیاز برای کاهش مخاطرات و اثرات سیل در حوزه آبزیان

داود ضرغام
عضو هیات علمی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
اردیبهشت ۱۳۹۸

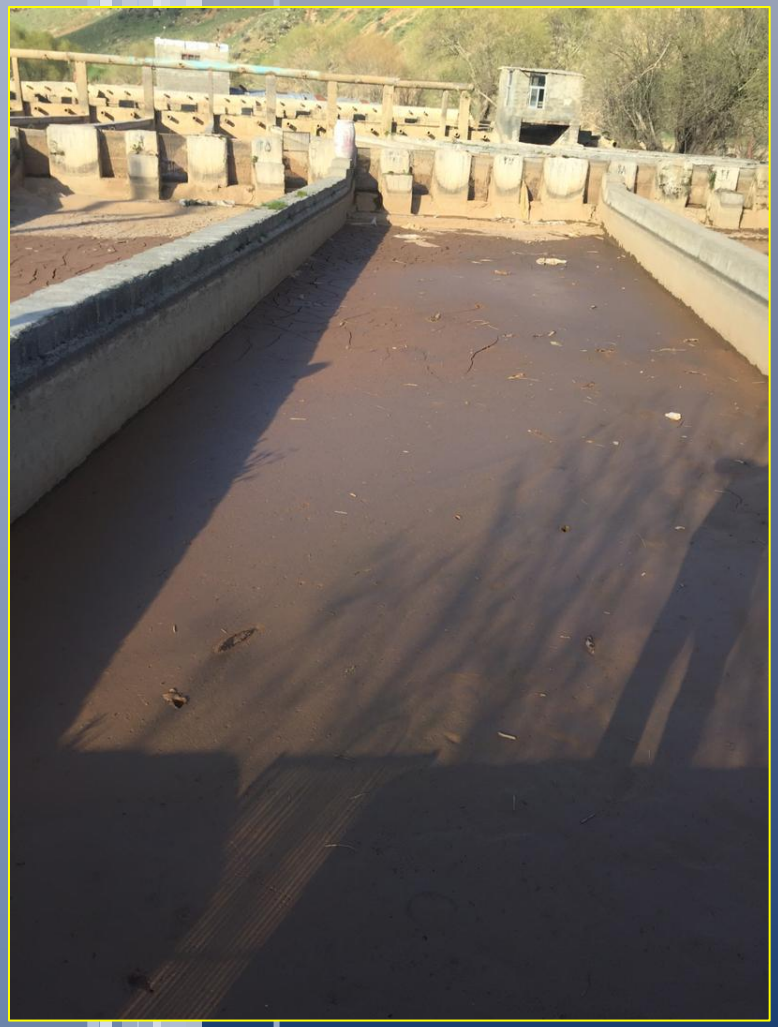

برخی از خسارات وارده به واحدهای آبزی پروری

برخی از خسارات وارده به واحدهای آبزی پروری

برخی از خسارات وارده به واحدهای آبزی پروری

برخی از خسارات وارده به واحدهای آبزی پروری

اهتمام مسئولین به کمک فوری به خسارت دیدگان

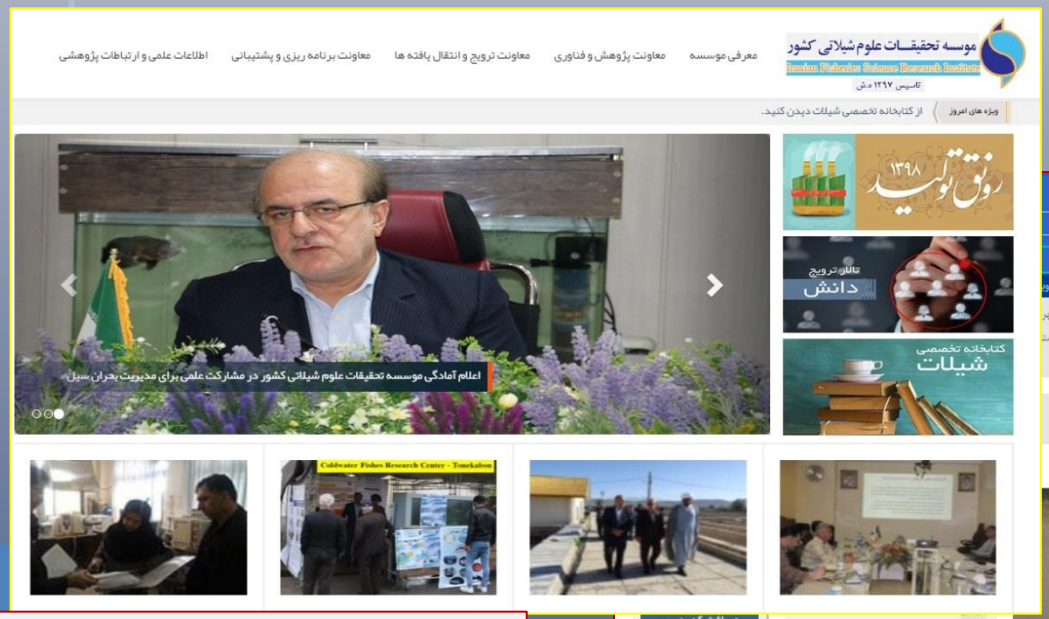

ایجاد سامانه اختصاصی برای، اخبار، فعالیت ها، و ارائه راهکارها و دستورالعملها و بروشورها و ... در سایت موسسه

برنامه های کوتاه مدت مورد نیاز در حوزه شیلات

- ارسال پیامک ترویجی فوری به پرورش دهندگان
- ارائه تک برگ آموزشی-ترویجی جهت انجام اقدامات عاجل
- تعیین خسارت اولیه برای شروع مجدد
- اعطای وام بازسازی (بلا عوض و کم بهره)
- تامین بچه ماهی و لارو مورد نیاز برای شروع مجدد
- برگزاری نشست با آبزی پروران آسیب دیده در مساجد به منظور دریافت مشکلات، دلگرمی دادن، همفکری و انتقال تجربیات، ...
- ارائه بسته های اسباب بازی برای کودکان آبزی پروران یا غذا یا ...
- ارائه یک شماره تلفن به آبزی پروران برای پاسخگویی در مورد راهکارهای خروج از بحران از طریق پیامک

برنامه های کوتاه مدت مورد نیاز در حوزه شیلات

- ارائه دستورالعمل های فنی برای:

- پاکسازی مزارع از گل و لای ناشی از سیل
- نحوه بازسازی ورودیها و استخرها
- چگونگی شروع مجدد دوره پرورش با توجه به فصل
- مدیریت بهداشتی جهت پیشگیری از بیماریهای مورد انتظار پس از سیل و گل آلودگی
- نحوه معدوم سازی ماهیهای تلف شده

- یک همکار از مراکز برای مدتی مسئول پاسخگویی به آبزی پروران باشد.

برنامه های کوتاه مدت مورد نیاز در حوزه شیلات

- تهیه بروشور سیل؛ اقدامات قبل، حین و بعد از آن- مخصوص آبزی پروری

۱

سیل

(اقدامات قبل، حین و بعد)

باران سنگین و ذوب سریع برف مهمترین دلیل وقوع سیل است. سیل هنگامی اتفاق می‌افتد که کانال رودخانه یا مسیر طبیعی جریان آب نتواند ظرفیت طغیان را تحمل کند. عوامل مؤثر در این شرایط عبارتند از: باران های سنگین، ذوب سریع برف، شیب‌های زیاد، تخریب سدها، وجود توفان و نفوذ آب به ساحل و دخالت انسان در طبیعت از قبیل نابودی جنگل ها و مراتع و ...

سیلابها بر دو گونه اند: سیلاب های آرام که به‌تدریج در طی روزها و هفته ها در اثر بارندگی و افزایش حجم ناگهانی آب رودخانه و دریاچه‌ها ایجاد می‌شود و سیلاب‌های ناگهانی در اثر افزایش ناگهانی حجم آب رودخانه‌ها و دریاچه‌ها ایجاد شده و با خود مرگ و مصدومیت افراد و تخریب منازل را به‌همراه دارد.

۲

اقدامات قبل از وقوع سیل

- از ساختن خانه در حریم رودخانه، به‌طور جدی بپرهیزید.
- برای زمان وقوع سیل در ظرف‌های مطمئن، آب سالم ذخیره کنید.
- مقداری غذا به‌صورت کنسرو ذخیره کنید.
- وسیلهٔ روشنایی (چراغ قوه، شمع و ...)تهیه کنید.
- اسناد و اوراق بهادار را در جعبه ای ضد آب و مطمئن قرار دهید.
- اگر ایگرم‌کن و یا وسایل برقی در معرض سیل قرار دارند، آنها را در جایی بالاتر از سطح موجود قرار دهید.
- برای جلوگیری از برگشت آب سیل و فاضلاب از طریق مجاری فاضلاب به داخل منازل، دریچه های کنترل فاضلاب تعبیه کنید.
- برای جلوگیری از ورود سیلاب به داخل خانه، در مسیر آن، سد، خاکریز و سیل‌بند بسازید.
- اگر در جایی زندگی می‌کنید که به‌طور دایم با خطر سیل‌گرفتگی مواجه هستید، با استفاده از مصالح مناسب و تمهیدات لازم، ساختمان خود را ضد آب کنید و دیوارهای زیرزمین را با عایق‌های ضد آب بپوشانید تا جلوی نفوذ آب و آسیب‌های بعدی گرفته شود.
- منزل خود را در مقابل حوادث بیمه کنید.

اقدامات حین وقوع سیل

- برای اطلاع از وضعیت و نیز گرفتن دستورهای لازم، به رادیو، تلویزیون و یا اعلام خبر از طریق بلندگوهای عمومی گوش دهید. در صورتی که دستور تخلیه داده شد، بلافاصله این کار را انجام دهید.
- زمانی که تشخیص دادید سیلاب در حال شکل‌گیری است، خیلی سریع عمل کرده خود را نجات دهید. شما تنها چند دقیقه برای این کار فرصت دارید.

۳

- از فاضلاب‌ها و جویبارهای به‌ظاهر آرام دوری کنید. به‌خاطر داشته باشید جویبارها، کانال‌های فاضلاب، تنگه ها و ... نیز می‌توانند به‌ناگهان دچار سیلاب شوند.
- اگر خانهٔ شما در محل مرتفعی است و خطر آب‌گرفتگی شما را تهدید نمی‌کند، نیاز به خروج از منزل نیست. در غیر این صورت مناطق کم ارتفاع را خیلی سریع ترک کنید و به مناطق مرتفع دور از رودخانه‌ها و نهرها بروید.
- در صورت ترک خانه، اشیای گران‌قیمت را به محل‌های بالاتری در منزل ببرید و درها را قفل کنید.
- جریان آب، برق و گاز را برای جلوگیری از آب‌گرفتگی، برق‌گرفتگی و انفجار قطع کنید.
- در جریان آب راه نروید چرا که ۱۵ سانتیمتر آب در حال حرکت ممکن است باعث بر هم خوردن تعادل شما شود. اگر مجبورید در آب حرکت کنید، از مسیری بروید که آب حرکت نمی کند. برای اینکه از استحکام زمین جلو پای خود مطمئن شوید از یک تکه چوبدستی استفاده کنید.
- در منطقهٔ سیل‌زده رانندگی نکنید. اگر سیل اطراف خودرو شما را فراگرفته است، خودرو را رها کنید و به یک منطقهٔ مرتفع بروید و گرنه جریان سیل شما و خودروتان را خیلی سریع با خود می‌برد.
- هیچ‌گاه به‌تنهایی در یک ناحیهٔ سیل‌زده، به این طرف و آن طرف نروید. اگر پیاده هستید، از نقاطی که سطح آب از زانو بالاتر است عبور نکنید.
- هرگز از درختان در معرض سیل به عنوان محل امن استفاده نکنید.
- در هنگام سیل از پل‌های چوبی سست روی رودخانه‌ها عبور نکنید.
- در جریان سیل شنا نکنید.
- وسایل نقلیه، حیوانات اهلی و اشیای قابل حمل را باید به نزدیکترین محل مرتفع انتقال دهید.

۴

نکات زیر را برای رانندگی در شرایط سیل به‌خاطر بسپارید:

- در بیشتر خودروها ارتفاع پانزده سانتیمتر آب می‌تواند به کف خودرو برسد و کنترل آن را مختل نماید و یا حتی باعث توقف حرکت آن شود.
- خودرو و وسیلهٔ نقلیه، محل امنی در مقابل سیل نیست، اگر وسیله نقلیه شما (به علت فرو رفتن در آب یا گل) از حرکت ایستاد، فوراً آن را ترک کرده و به جای مرتفع بروید.
- ارتفاع آب در حد سی سانتیمتر، بیشتر خودروها را شناور می کند.
- شصت سانتیمتر آب در حال حرکت، می تواند هر خودرویی را شناور کند.

نمونه ای از یک بروشور عمومی مرتبط با اقدامات در زمان سیل

برنامه های کوتاه مدت مورد نیاز در حوزه شیلات

- تهیه بروشور سیل؛ اقدامات قبل، حین و بعد از آن- مخصوص آبزی پروری

۵

- در صورت بالا آمدن سطح آب، از توقف در منطقه آب‌گرفته به هر دلیل بپرهیزید.
- از عبور دادن حیوانات اهلی از عرض رودخانه‌ها و سواحل آنها در زمان بارش شدید باران و وقوع سیل بپرهیزید.
- در هنگام رانندگی مراقب شیب ها و پیچ‌های جاده باشید. با دندهٔ سنگین حرکت کنید چون در این مواقع، ترمزها در آب به‌خوبی کار نمی‌کنند.

اقدامات بعد از وقوع سیل

- خود را به نزدیکترین محل امدادرسانی هلال احمر یا سایر مراکز امدادرسانی برسانید. غذا، البسه و سایر کمک‌های اولیه در آنجا موجود است.
- برای اطمینان از سالم بودن آب آشامیدنی، حتما به گزارش اخبار محلی توجه کنید و آب آشامیدنی را قبل از مصرف بجوشانید.
- از سیلاب دور شوید زیرا این آب ممکن است با روغن، گازوییل یا فاضلاب آلوده شده باشد و یا احتمال دارد در اثر تماس با خطوط نیروی برق زیرزمینی، جریان برق پیدا کرده باشد.
- از آب در جریان فاصله بگیرید.
- به مناطقی که سیلاب عقب نشینی کرده است، توجه کنید زیرا استحکام خیابان‌ها و جاده ها ممکن است به‌خاطر جریان سیل ضعیف شده باشد که در این صورت ممکن است در اثر وزن خودرو فرو برود.
- از خطوط فشار قوی دوری کنید.
- زمانی به خانه بازگردید که مسئولان وضعیت را امن اعلام کنند.
- از ساختمان‌هایی که اطرافش را آب احاطه کرده است، دور شوید.
- هنگام ورود به منزل کاملا احتیاط کنید. ممکن است پی‌های ساختمان آسیب دیده باشد ولی در ابتدا خرابی دیده نشود و ظاهر خانه سالم به‌نظر بیاید.

۶

- سعی کنید در طول روز به منزل برگردید تا استفاده از وسایل روشنایی لازم نباشد.
- چنانچه مجبور هستید شبانه به خانه برگردید، خیلی محتاط باشید. از فانوس، مشعل و کبریت برای روشن کردن ساختمان استفاده نکنید. چراغ قوه را نیز قبل از ورود به ساختمان روشن کنید.
- از غذاهای کنسرو شده استفاده کنید.
- لوازم برقی را قبل از استفاده کنترل و خشک کنید.
- آب‌های جمع شده برای گودال‌ها شرایط مناسبی را برای رشد حشرات به‌خصوص پشه‌ها ایجاد خواهد کرد، بنابراین از توری در محل اقامت خود استفاده کنید و پوشاک آستین بلند و چکمه های ساق بلند بپوشید.
- چون سیل باعث خارج شدن مارها از لانه های خود می‌شود، بعد از سیل مراقب مارگزیدگی باشید.

۷

- پس از سیل احتمال شیوع بیماری‌های عفونی مانند عفونتهای دستگاه گوارش از جمله هپاتیت، وبا، حصبه و ... وجود دارد که باید مراقبت های لازم بهداشت فردی و عمومی به‌عمل آید.
- اگر مخزن توالت، کاسه‌ی توالت، تصفیه‌خانه و تأسیساتی مانند آن آسیب دیده است، در صورت امکان، آن را تعمیر کنید سیستم‌های زهکشی در صورت آسیب دیدن، سلامتی و بهداشت افراد را به مخاطره می‌اندازد.
- هر چیز خیس و مرطوب را تمیز و ضد عفونی کنید زیرا گل و لای باقی مانده از سیلاب، حاوی مواد شیمیایی و فاضلابی است.

جمعیت هلال احمر
موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی هلال ایران

سیل
(اقدامات قبل، حین و بعد)

آموزش همگانی جمعیت هلال احمر
www.helal-uast.ac.ir
۸۸۹۹۳۹۵۹ ۸۸۹۹۳۹۶۰

نمونه ای از یک بروشور عمومی مرتبط با اقدامات در زمان سیل

برنامه های میان مدت و بلند مدت مورد نیاز در حوزه شیلات

- برآورد خسارت دقیق مزارع آسیب دیده جهت بازسازی
- مستحکم سازی مزارع کمتر آسیب دیده برای مقابله با سیلهای احتمالی در آینده
- جانمایی مزارع جدید با در نظر گرفتن ضوابط ملی آمایش سرزمین
- افزایش تولید بچه ماهی و لارو جهت جبران کاهش تولید حادث شده
- سامانه هشدار سیل و اقدامات لازم برای آبزی پروران ایجاد شود.
- مزارع قرار گرفته در سیلاب تخریب شود و جانمایی مزارع جدید با در نظر گرفتن اصول پیشگیری از آسیب مجدد
- پهنه بندی رودخانه ها بر اساس میزان آسیب به پرورش ماهی
- تهیه اپلیکیشن مدیریت سیل در مزارع پرورش ماهی
- تهیه خط کش، جامدادی، برنامه هفتگی،... با مزامین مقابله با سیل